

Institut Europeu de la Mediterrània
Girona, 20, 5a planta · 08010 Barcelona
Tel. 932 449 855 · Fax 932 472 235
mhi@iemed.org · www.mhicongress.org

Memòria de la Immigració

Organitza: Museu d'Història de la Immigració a Catalunya – Ajuntament de Sant Adrià de Besòs

Coordinadora: Imma Boj

Participants:

Conferenciants:

- Salvador Cardús. Sociòleg. UAB
- Jacques Toubon. President Mission de préfiguration du Centre de ressources et de mémoire de l'immigrations. París

Taula rodona:

- Luc Gruson. Directeur Agence pour le Développement des Relations Interculturelles, ADRI, França.
- Claire Simard, Direction générale Musée de la civilisation du Québec, Canadà.
- Marco Antonio Xavier, Memorial do Immigrante, Sao Paulo, Brasil.
- Ramón Villares. Arquivo da emigración galega.
- Farouk Belkedar. President. Editions Mémoire-Génériques
- Patrick Veglia. Cap d'estudis. Editions Mémoire-Génériques.
- Imma Boj. Projecte del Museu d'història de la immigració de Catalunya. (MhiC)

Objectius:

El reconeixement del fet migratori i l'estudi d'aquesta presència i de les seves repercussions, formen part de l'esforç que fan les institucions culturals i els museus, per tal d'adaptar els discursos històrics ja existents a les noves realitats socials i identitàries.

A partir de l'experiència de museus o projectes de museus, vinculats d'alguna manera al fenomen migratori es planteja la necessitat de recuperar la història i les històries d'immigració a fi de posar-la al servei de la nova ciutadania. Ja sigui des de museus monogràfics dedicats a la immigració o des de museus d'història nacional que, a partir de la seva posició de museus, repensin els seus propis continguts en base a les diferents realitats culturals.

El Seminari es planteja com una activitat de reflexió per estimular el diàleg entre experts, responsables de museus d'arreu del món i ciutadans implicats en la història de la immigració.

Guia de treball

Els eixos de debat que es proposen són els següents:

I. L'espai de la memòria.

Conèixer les experiències ja consolidades i els nous projectes que s'estan desenvolupant actualment a nivell internacional en matèria de recuperació de la memòria migratòria.

- Quines són les tasques de recuperació de la memòria?
- Com fan difusió d'aquest material posteriorment i quins resultats estan tenint.
- Com és (o hauria de ser) l'espai de difusió i recuperació de la memòria.

II. El paper de la memòria en el diàleg entre generacions migratòries.

Sorgeix a partir de la reflexió feta vers la necessitat d'establir el diàleg entre generacions en matèria d'immigració.

- ❑ Les diverses onades migratòries sobre un mateix espai tenen una actitud reincident?
- ❑ La importància de conèixer l'experiència entre generacions.
- ❑ Segones generacions. Que coneixen de l'experiència familiar?

III. Vessant educativa de la memòria migratòria.

L'anterior eix encadenaria l'última reflexió: la funció educativa.

- ❑ Com difondre el testimoniatge per tal que pugui aconseguir aquest objectiu educador?
- ❑ La incorporació del material testimonial als treballs d'informació i formació dels ciutadans.

Material presentat a la sessió de treball i a l'experiència.

- *Projet de futur Mission de préfiguration du Centre de ressources et de mémoire de l'immigration a Paris.*

Pàgina web: www.histoire-immigration.com

Rapport au Premier ministre. Mission de préfiguration du Centre de ressources et de mémoire de l'immigrations. Jacques Toubon. Ed. La documentations Française (Mai 2004).

El Sr. Gruson presenta la pàgina web i el model de gestió en el que treballen des de fa dos anys amb la intenció de crear un gran centre cultural que permeti reflexionar sobre la ciutadania francesa des de la seva immigració.

La tipologia migrant és exclusivament l'arribada de persones de procedència estrangera. Fent d'aquest fet un anàlisi històric.

El centre està previst com un complex que incorporarà una col·lecció permanent amb material testimonial, programació d'exposicions temporals, i un arxiu i espai de recerca. La futura ubicació serà Le Palais de la Porte Dorée.

El model de gestió és el d'un museu nacional impulsat exclusivament pel Govern de la República. La seva inauguració està prevista l'any 2007.

- *Musée de la civilisation du Québec.*

Pàgina web : www.mcq.org

Celui de l'aventure humaine. Musée de la Civilisation. Québec 2004-09-09

El Museu es obert des de 1988 i és un museu nacional. La seva directora, la Sra. Claire Simard presenta l'equipament: "És un museu popular, polivalent i temàtic que analitza el caràcter de la societat quebequesa, que permet descobrir cultures i civilitzacions de tot el món i explicar el Quebec i la constitució de la seva ciutadania".

La cultura canadenca explica la seva ciutadania des de la multiculturalitat d'una forma molt fluida i natural. L'exposició permanent del museu presenta la visió històrica, especialment la influència de la població europea al Quebec, mentre que les exposicions temporals tenen per objectiu mostrar l'actual societat quebequesa, on la pluriculturalitat juga un paper molt important presentat "Les múltiples facetes d'una mateixa realitat".

- *Memorial do Imigrante a Sao Paulo.*

Pàgina web: www.memorialdoimigrante.sp.gov.br

Presentació Power Point. Memorial do imigrante Sao Paulo.

Herbert Klein. A imigração espanhola no Brasil. Editora Sumaré. 1994

El Memorial do imigrante de Sao Paulo es una institució creada al 1998 amb l'objectiu de preservar i difondre la documentació i la memòria migratòria de la ciutadania paolista. L'edifici està instal·lat en el que havia estat des de 1988 l'antiga Hospedaria de Imigrantes, un gran complex que tenia per objectiu

canalitzar cap els centres de demanda de treballadors, a tota la població migrant que desembarcava a Sao Paulo des del segle XIX.

En l'actualitat el Memorial vol "retre el just homenatge als homes i dones que amb els seus somnis, i esforç varen transformar Sao Paulo i Brasil".

A partir d'aquesta reflexió, el Sr. Marco Antoni Xavier, ens explica com el Memorial treballa, mitjançant treballs de recerca i exposicions temporals, l'actual societat paolista des de la seva vessant migratòria: monogràfics sobre comunitats d'origen, treballs d'evolució històrica d'algunes famílies...

Les noves migracions a Brasil, són el gran repte del Memorial, l'arribada de noves comunitats com la japonesa i el seu paper transformador son alguns dels seus objectius mes immediats, tot i que consideren que la línia de treball i els objectius del centre els hi aporten ja unes directrius molt útils.

- *Arquivo da Emigração Galega.*

L'Arxiu de l'Emigració Gallega és un organisme depenent del Consello da Cultura Gallega de la Xunta de Galicia. Es va crear amb l'objectiu de preservar i difondre el material d'arxiu generat per la immigració gallega des del segle XIX i XX, especialment la immigració a Amèrica.

L'emigració gallega al llarg de la història, és dels mes evidents exemples de l'Espanya emigrant amb tota la utilitat que això representa per mostrar el pas de país emigrant a país immigrant.

- *Editions Mémoire-Génériques.*

Pàgina web: www.generiques.org

Espanya, país de migraciones. Revista Migrants 21. Tercer trimestre 2002.

Génériques es un organisme francès, d'iniciativa pública creat al 1986 amb l'objectiu de preservar i difondre els arxius especialitzats en temes migratoris.

El Sr. Patrick Veglia, cap d'estudis de Génériques ens presenta, mitjançant la seva pàgina web, com es gestiona una Base de dades, mitjançant la qual es poden cercar de forma temàtica el contingut dels diversos arxius existents actualment a França amb material de migracions.

La difusió d'alguns d'aquest material es fa mitjançant la revista Migrants 21. Amb aquesta publicació s'intenta explicar aspectes de la ciutadania francesa des de la diversitat d'origen. Aquesta revista, tracta també de forma monogràfica les diverses comunitats residents actualment a França, facilitant el coneixement entre comunitats i generacions migratòries.

Conclusions:

Relatores: Imma Boj i Marlene Navarro

L'experiència ens ha permès definir diverses tipologies d'equipaments des dels quals es fa un treball públic de recuperació de la memòria amb l'objectiu que aquest material estigui al servei de la comprensió i de l'anàlisi de fet migratori amb una perspectiva històrica.

Queda palès que la representació de la memòria migratòria és diferent depenent de territori on es produeix. La concepció de la immigració a Amèrica és totalment diferent a la d'Europa. El continent Americà ha potenciat la memòria migratòria des de l'àmbit cultural i educatiu de forma tradicional. En aquest sentit equipaments com el de Sao Paulo i el de Quebec, tenen en comú (salvant les distàncies) una aproximació a la representació del ciutadà, on el seu passat migratori és motiu d'orgull. Destaquem que a aquests dos països Les migracions formen part dels currículums educatius dels seus estudiants. Els museus aconsegueixen una gran funció educativa amb una llarga trajectòria.

La representació de la memòria migratòria a Europa és una preocupació recent. París desenvolupa actualment el gran projecte "Mission de préfiguration du Centre de ressources et de mémoire de l'immigrations", proposen un espai on la ciutadania pugui contemplar el seu caràcter migratori i considera

que això és una necessitat prioritària en un moment com l'actual on la immigració és a França un fet amb molt passat i molt futur.

Partint del mateix principi, propostes molt més modestes com la de l'arxiu de l'emigració gallega a Galícia i el projecte del MhiC a Catalunya introduïm un nou concepte el de la immigració interior, plantejant la capacitat transformadora de la immigració quan es produeix d'una manera tan nombrosa com la que vàrem viure a Catalunya a mitjans del segle XX.

És destaca la necessitat de crear un vincle permanent entre les nostres institucions que ens permeti el treball en xarxa i l'intercanvi d'experiències.

Proposta de temes a treballar en un futur de forma conjunta pels equipaments representats:

- Representació de la relació entre generacions migratòries.
- Representació de la relació entre diverses comunitats sobre un mateix espai.
- Representació de la capacitat transformadora de la immigració. Noves expressions culturals.
- Representació de les noves identitats/noves ciutadanes.